

A Kétéves G. A-Né És A Nővére

Balra én, jobbra a nővérem, Klári. Műtermi felvétel 1930-ból. Antiszemitizmussal kapcsolatban egy emlékem van, még a Bakáts téri elemiből. Pontosabban nem a sajátom, hanem a nővéremé, csak hát annyit hallottam. Negyedikes volt, az órán II. Rákóczi Ferencről volt szó, és a tanító néni olyan meghatóan beszélt róla, hogy a testvéremnek potyogtak a könnyei. És akkor a tanító néni mondta, hogy ?Látjátok a Kauders Klárit, pedig zsidó??. A nyelvtanulást a nővérem úgy kezdte, hogy német óvodába járt. Aztán amikor hat éves lettem, akkor lett közös nyelvtanárunk. Ennek az a háttere, hogy 1934-ben Bécsből jöttek fiatal zsidó lányok munkát keresni, és az égvilágon semmihez nem értettek, csak tudtak németül. Egy ilyen fiatal lány, Rosa Schiller járt hozzánk nagyon kevés pénzért. Egy héten háromszor három óra hosszat volt velünk. Kisétáltunk a Gellért hegyre, és végig csak németül beszélt hozzánk. Szóval ez egy alkalmi vétel volt, egy olyan lehetőség, amit a szüleim meg tudtak fizetni. Nyaralás nem nagyon volt. Az volt a nyaralás, hogy a nővéremmel kaptunk a Széchenyi strandra bérletet. A Garay utcában laktunk, onnan gyalog elmentünk, végig az István úton, ahol volt egy könyvesbolt, aminek az egyik fele új könyveket árult, a másik fele kölcsönkönyvtár volt. Oda is volt bérletünk. Minden reggel kivettünk egy-egy könyvet, kimentünk a strandra, úsztunk, napoztunk, hülyültünk, kiolvastuk a könyvet, és hazafelé leadtuk. A világirodalom felét így olvastuk el nyaranta a Széchenyi strandon. A Práter utcai Zrínyi Ilonába jártunk mind a ketten, ami községi gimnázium volt. Ahhoz, hogy egy zsidó gyereket 1935-ben fölvegyenek egy gimnáziumba, komoly nagy protekciót kellett szerezni. Állami szóba sem jött, pénz nem volt annyi, és egy szocdem képviselő tudta a nővéremet benyomni egy fővárosi iskolába. Akkor azt volt a szabály, hogy akinek a nagyobb testvére már odajár, a kisebbet automatikusan felveszik. A protekciót apám szerezte, aki 1921 óta volt a Szociáldemokrata Párt tagja. A nővéremet 1939-ben, 14 éves korában kivették a gimnáziumból, hogy szakmát kell tanuljon, mert itt bajok lesznek. Beadták a Rákóczi téri felső ipariskolába [lásd: ipariskolák], és varrónőnek tanult. Engem 1942-ben már nem vettek ki, mondván, hogy most már majd csak vége lesz a háborúnak. Tehát így gondolkodott egy zsidó család. Eleinte a szüleinkkel jártunk színházba, aztán később már csak mi ketten. Közben megjelentek a nővérem életében a fiúk. Az akkori korszellem megkövetelte volna, hogy a nővéremet gardírozzák. De anyám akkor erre nem volt képes, és engem hozzá csaptak. Úgyhogy én gardíroztam a nővéremet. Mentünk a Zeneakadémiára, a Vigadóba

koncertekre. Számoltam az üléseket, úgy unatkoztam.